Bursa’daki Ok Meydanı — Akademik kaynaklara dayalı araştırma

Aşağıda Bursa’daki Ok/Atıcılar Meydanı (kaynaklarda genellikle Atıcılar Meydanı veya yerel söylemde “ok meydanı” olarak geçen) ile ilgili tarihî, arkeolojik ve kültürel bilgiler akademik ve güvenilir kaynaklara dayalı olarak özetlenmiştir. Önemli iddiaların yanında kaynak/citation koydum; metinde belirtilen en yük taşıyıcı beş iddia için kaynak gösterilmiştir.

1. Kısa tarihçe ve bağlam

Osmanlıların Bursa’yı fethetmesi (1326) sonrasında şehirde askeri ve halka açık spor/egzersiz alanları olarak Atıcılar Meydanı (ok meydanı) tesis edildiği kaynaklarda belirtilir. Bu, Osmanlı ordusunun okçuluğu kurumsallaştırma süreçleriyle bağlantılıdır; büyük şehirlerde menzil-okçuluğu için özel meydanlar oluşturuluyordu.

Bozoklar

+1

Menzil (nişan) atışları, Osmanlı’da hem askeri eğitim hem de prestij göstergesi olarak sürdürüldü; Bursa gibi önemli merkezlerde menzil atışları yapılması geleneksel uygulamalar arasında yer alır. Bu bağlam, hem bölgesel kronikler hem de modern araştırmalarda vurgulanır.

DergiPark

+1

2. Konum, fizikî kalıntılar ve arkeolojik izler

Bursa’daki eski ok meydanlarının günümüzdeki tam konumları kentsel dönüşüm ve yapılaşma nedeniyle parçalı hâlde kalmıştır. Tarihî “namazgâh”, “atıcılar meydanı” gibi terimler saha ile örtüşen ancak kent içinde yer değiştirmiş veya kaybolmuş alanları tanımlar. (Namazgâh/mescid ilişkili kullanım notları için TDV ansiklopedisi kaynaklarına bakılabilir.)

TDV İslâm Ansiklopedisi

+1

Günümüze ulaşan net bir “Bursa menzil taşı” koleksiyonu / yayılarak sergilenen taşlar hakkında İstanbul örneğine kıyasla daha sınırlı kayıt vardır; yani Bursa’da menzil taşları kullanıldığı güvenilir kaynaklarda geçse de (olduğu) ve bazı taşların tarihte dikildiği not edilse de, günümüzde korunmuş, kataloglanmış büyük bir

Bursa koleksiyonundan sözmek zordur. Bu bilgi eksikliğinin nedeni saha tahribatı ve belgelerin dağınıklığıdır.

Vikipedi

+1

3. Menzil/nişan taşları ve ritüel uygulamalar

Osmanlı ok meydanlarında (Bursa dâhil) nişan/menzil taşları ile rekor atışlar belgeledi; bu uygulama Osmanlı genelinde yaygın olup Edirne ve İstanbul örnekleri daha çok korunmuştur. Menzil taşı terminolojisi, dikme ritüelleri ve atış kuralları akademik çalışmalarda ayrıntılı açıklanır. Bursa'daki uygulamanın da bu genel çerçeveye uyduğu söylenebilir.

Vikipedi

+1

4. Sosyo-kültürel işlev ve kurumsallaşma

Okmeydanları ve atıcı meydanları sadece fizikî atış sahası değil; aynı zamanda eğitim (talim), cemaat/tekke ilişkileri ve ritüel uygulamaların (namazgâh, törenler) yapıldığı sosyal merkezlerdi. Bursa'daki meydanların da benzer çok işlevli nitelik taşıdığı, dönemin arşiv ve akademik çalışmalarınca desteklenmektedir.

Academia

+1

5. Mevcut durum, korunma ve araştırma boşlukları

Günümüzde Bursa'daki eski ok meydanlarının varlığına dair belgeler sınırlı ve yer yer sözlü tarihle destekleniyor. Sistematik arkeolojik envanterleme ve menzil taşı kataloglaması İstanbul örneğinde olduğu kadar kapsamlı değil; bu yüzden Bursa özelinde saha çalışmaları ve arşiv taraması yapmak gerekiyor. Akademik makaleler genel "okmeydanları" çalışmaları içinde Bursa'dan bahsetse de (özellikle Osmanlı dönemi menzil-okçuluğu konulu akademik makalelerde) detaylı envanterlemeye ihtiyaç var.

DergiPark

+1